

ГОД. XVIII.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 12.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Издави за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ГЛАВНА СКУПШТИНА

„ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ“

У НОВОМ САДУ 31. ЈУЛА (12. АВГУСТА) 1893.

(Свршетак.)

Бр. 13./Г. С. Управни одбор под бр. 132./У. О. о. г. подноси прорачун за српско народно позориште за годину 1894.

По том прорачуну износи;

I. Приход, и то:

1.) Позоришне дружине	26.248 ф.	32 н.
2.) Централне управе	2.779 „	93 „
Свега	29.028 ф.	25 н.

II. Потреба:

1.) За позоришну дружину	26.210 ф.	— н.
2.) За централну управу	2.371 „	— „
Свега	28.581 ф.	— н.

Кад се потреба одбије од прихода, остаје сувишка 447 ф. 25 н.

Код *потребе* за позоришну дружину одређено је посебице да изнесе:

1.) Плата	18.420 ф.	— н.
2.) Награда управитељу	1.500 „	— „
3.) Станарина управитељу	120 „	— „
4.) Путни трошак	1.200 „	— „
5.) Огрев	140 „	— „
6.) Кирпија и грађење позорнице	1.200 „	— „
7.) Музика	1.200 „	— „
8.) Оправка гардеробе	200 „	— „
9.) Намештај и реквизите	80 „	— „
10.) Осветљење	600 „	— „
11.) Педуље	600 „	— „
12.) Трошкови представа и ситнице	800 „	— „
13.) Библиотека	40 „	— „
14.) Добротворне цели	140 „	— „

15.) Непредвиђени трошкови	60 „	— н.
16.) Репертоар	150 „	— „
17.) Тантијеме писцима	100 „	— „
18.) Креп глумцима	60 „	— „
Свега	26.210 ф.	— н.

Код потребе за централну управу износи посебне рубрике:

1.) Плата чиновницима	540 ф.	— н.
2.) „ послужитељу	36 „	— „
3.) Дневнице и путни трошак	290 „	— „
4.) Станарина	60 „	— „
5.) Канцеларија	60 „	— „
6.) Мплостница	15 „	— „
7.) Намештај	80 „	— „
8.) Тантијема и награда за позоришна дела	300 „	— „
9.) Библиотека	40 „	— „
10.) Поштарина и телеграм	120 „	— „
11.) Разноврсно	200 „	— „
12.) Обнова гардеробе	500 „	— „
13.) Награда редитељима:		
а.) Вељи Мпљковићу за 189 ² / ₃ год.	50 „	— „
б.) Пери Добриновићу	80 „	— „
Свега	2.371 ф.	— „

Предложени прорачун одобрава се и издаје се управном одбору с упућством, да га се у свему придржава.

Бр. 14. Г. С. Управни одбор под бр. 133./У. О. о. г. јавља, да према одлуци лањске главне скупштине под бр. 7./Г. С. ех 1892. није могао никако још стално попунити место управитеља срп-

ске народне позоришне дружине, пошто се г. Милош Цветић, драматски писац и редитељ кр. српског нар. позоришта у Београду, још није могао одазвати своје обећању, да се прими управе позоришне.

С тога предлаже управни одбор, да скупштина власти упр. одбор, да по ново расписне стечај за сталног управитеља на три године дана и да избор повери управном одбору.

Према одлуци скупштинској под бр. 6./Г. С. ех 1891. и под бр. 7./Г. С. ех 1892. плата је управитељу 1500 фор. на годину и путни трошак, а за држање управитељске писарнице 120 фор. годишње.

Прима се предлог управнога одбора и истоме се поверава, да избором попуни место сталног управитеља српског народног позоришта на три године дана.

Бр. 15./Г. С. Управни одбор под бр. 130/У. О. о. г. јавља, до су Стеван Душан Стајић у Темшвару и брат му Данило Стајић у Земуну нудили прошле године овоме друштву 200 ф. за откуп легата пок. деде им Георгија Вукова, који је 1/4 од своје куће у Темшвару и Новом Бечеју завештао новосадским српским николама и српском народном позоришту заједно, за случај, ако би поменути унуци и наследници његови умрли без деце.

По што оба брата Стајићи имају многобројну децу, те неби било никаква изгледа, да ће позориште доћи кад год до остављеног му легата, то је ипак управни одбор прошле године држао, да би добро било покушати, не би ли се од њих могла добити већа свота него што је нуде. Према томе је управни одбор под бр. 109./У. О. ех 1892 тражио од лањске скупштине овлашћење, да се може с наследницима у погодбу упустити и поравнати.

Прошлогодишња скупштина друштвена под бр. 13./Г. С. ех 1892 решила је то, да

овлашћује управни одбор, да може по свом увиђењу учинити погодбу и поравнање ради откупа поменутог легата.

Услед тога су браћа Стајићи под бр. 4./У. О. ех 1893 позвани, да поднесу нову понуду са већом откупном свотом.

На тај позив поднео је Стеван Душан Стајић из Темшвара под 23. јулом (4. авг.) о. г. у име своје и брата свога Данила нову понуду, у којој као искрени Срби и љубитељи просвете нуде у име откупа легата 300 фор. а. вр. у готовом новцу, наводећи, да је то довољан откуп за легат, до кога позориште и онако никад доћи не ће, пошто њих двојица сада имају 11-торо деце.

Управни одбор усвојио је ову понуду, и ма да је овлашћен да сам реши коначно, подноси је ипак с препоруком на даље решење скупштине, пошто је рок састанку јој тако близу.

Скупштина по препоруци управнога одбора једногласно усваја понуду Стевана Душана Стајића и брата му Данила од 300 фор. за откуп легата пок. Георгија Вукова и решава их, по исплати понуђене откупне своте, од ограничења њиховог власничког права на обе поменуте куће у Темшвару и Н. Бечеју.

Бр. 16./Г. С. Пошто није пријављен ни један предлог у смислу пословнога реда, то председник напомиње, да је скупштина свршила свој рад и позива, да се изберу десет чланова, који ће оверити и потписати скупштински записник.

За оверење скупштинског записника бирају се ови чланови: др. Илија Огњановић, Паја Гостовић, Никола Продановић, др. Јован Велимировић, Љубомир Стефановић, Душан Јовановић, др. Илија Вучетић, др. Лаза Костић, Гавра Плавшић и Анерија М. Матић.

Бр. 17./Г. С. Председник захваљује члановима, што су дошли у скупштину — и затвара седницу скупштинску у 11 1/2 сахата пре подне.

ЧЕШКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Десетогодишњица народног позоришта у Прагу прослављена је прошлога месеца на тај веома zgodан начин, да су приређене представе за народ с обањеним ценама.

Покушај је испао прекрасно, и ако је прва таква представа била у обичан дан после подне и ако се није правило никаквих реклама.

Позориште било је дупком пуно, а приказивала се најпопуларнија Верхлицкова драма:

„Ноћ на Карлштајну“, која се 18. новембра о. г. давала 3-пут на чешкој позорници.

Тај покушај, како пишу чешки листови, само је први корак да се што пре приведе у живот мисао о подизању великога и јефтинега позоришта за народ, дакле другога чешкога позоришта у Прагу.

Да се та мисао изведе, већ су до сада учињене многе припреме, па се само чекало, да се види, да ли ће бити у Прагу за такво позориште доста публике. Покушај је успео сјајно — и позориште за народ у Прагу осигурано је.

Приликом десетогодњице прашкога народнога позоришта издао је управитељ Шуберт брошуру са статистичким подацима о радњи народнога позоришта.

За тих десет година било је *изворних чешких*: 911 драмских представа, 679 оперних и музичких продукција, 32 вечери мелодрамске, 40 балетских представа.

Како, дакле, видимо, изворне драмске представе надмашују музичке продукције.

Из уметности осталих словенских народа било је: 108 драмских, 86 оперских, 8 балетских представа.

Од туђих несловенских уметности највећи број представа достигле су *француске* (557 драмских, 370 оперских представа.) па онда *немачке* (183 драмске и 337 оперских,) и *талијанске* (27 драмских и 365 оперских.)

Велики број представа долази на тако зване „Ausstattungsstücke“, (275 вечери,) на балет (398 представа,) и оперете (126 представа, понајвише с францускога). Највише био је приказан цар свију драматика, Шекспир, 169 пута. Одмах за

њим долази модерни драмски писац В. Сарду, са 116 представа. Остали туђи писци губе се према овима. Само неки први светски музичари могу се мерити с њима. У првом је реду Верди, са својих 109 вечери, за тим Моцарт, са 94, Бизе са 79, Мајербер са 73, Вагнер са 27 вечери.

Од појединих комада представљали су се највише ови: „Excelsior“, 132 пута, „Продана невеста“, 125 пута. С тим се могу мерити једино још ови комади: „Пут око земље“, 63 пута, и „Седам гавранова“, 72 пута. Од појединих туђих опера највише се певале ове: „Кармен“, 68 пута, „Сељак кавалир“, 50 пута, „Ајда“, 45 пута, „Отело“, 43 пута, „Фауст“, 42 пута.

Укупно је дано за тих десет година 4745 различитих представа.

Пође ли Чешма за руком, (а поћи ће им за цело), да саграде у Прагу јефтино позориште за народ: то ће бити друго позориште те врсте у словенском свету.

У Петрограду постоји такво позориште већ од г. 1886. Саграђено је на Васпљевском отоку, у радничкој творничкој четврти варошкој, инцијативом петроградскога новинарства и варошког већа. На градњу тога позоришта дао је личну своту сам цар, па варошко веће и творичари. У том позорницу представљају 4 пута недељно руске народне и друштвене комаде глумци са осталих петроградских позорница.

Позориште успело је веома лепо. Полазе га радници и сиромашнији људи увек у великом броју. Прошле године приказивао се читав низ глума, од Островскога. Народ јако се заузима за то позориште.

И С Т У И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

(Српска народна позоришна дружина у Сомбору.) О бављењу наше позоришне дружине у Сомбору читамо у 148. броју „Браника“ ово: „Српска народна позоришна дружина, која је овамо к нама дошла из Осека 17. новембра о. г., давала је до сад осамнаест представа, а даваће још три до њихове нове године, када долази мађарско позориште. Сомборска наша публика потпуно је задовољна са представама, које иду, као што наши овде кажу, као да су

намазане. Потпуно је задовољна и с репертоаром, и с игром наших глумаца, који су јако напредовали у својој глумачкој вештини од оно доба, када су последњи пут били у Сомбору. Дружина је сада заиста врло zgodна састављена. Поред старих, опробаних снага има доста и млађих, који из дана у дан лепо напредују у својој вештини. Велика је добит по наше позориште и г. Стеван Дескашев, који је вештачким и лепим певањем својим у „Задужбина цара Лазара“, и као „Сеоски лола“, махом задобио нашу

публику и тако рећи очарао је. У опште певање иде сада да не може боље и лепше бити: види се, да дружина има свога сталнога коровођу, који је обучава певању. За то се и допадају нашој публици комади с песмама И ново, историјско српско одело врло је богато, а зготовљено је лепо и укусно. У опште ми Сомборци потпуно смо задовољни с нашим позориштем, које нам одиста служи на дику и част у сваком погледу, и само нам је жао, што ће се позориште тако кратко време овом приликом овде задржавати. И с посетом можемо задовољни бити. Публика се наша, без разлике наших различитих политичких и локалних партаја, лепо одазива, те ће тако наше позориште овде добро проћи, а било би и лепа сувишка, да је месни позоришни одбор цене местима само с десет и двадесет новчића повисно. Да је наше позориште веће, могле би остати и старе, јефтине цене, ал' овако је потреба захтевала, да се цене, као што то и Мађари чине, у неколико повисе, те би тако наше позориште могло одавати отићи са сувишком од 4—500 ф. То нека има на уму у будуће одбор. Повишицу ту од неколико новчића не ће појединац ни осетити, а позоришту ће та незнатна повишица лепа сувишка донети."

А 152. број „Браника“ доноси овај допис из Сомбора: „Српска народна позоришна дружина завршила је овде 22. децембра. о. г, низ својих представа са врло сјајним и уметничким и материјалним успехом. О уметничком приказу даваних позоришних дела врло су се повољно и похвално изражавали и овдашњи туђински листови, а материјалан успех превазишао је свако надање: постигнут је сувишак од 400 и неколико фор. То је побудило управитеља нашег позоришта г. Т. Хаџића, да у име позоришта изјави најтоплију благодарност родољубивој српској публици сомборској, која је без разлике странака обилатом посетом позоришних представа и на делу засведочила, да јој опстанак и напредак народног позоришта зависи на срцу лежи. Тако исто изјавио је управитељ и у завршној седници месног позоришног одбора захвалност одбору на ревномном му заузимању, а месни позоришни одбор захвалио се управитељу на бризи и старању око унапређења те наше народне установе. Уједно је одбор узео на пријатно знање изјаву начелника позоришног г. дра Лазе Станојевића, којом се захвалио, што се месни позоришни одбор тако својски заузео за наше позориште. На послетку наш месни позоришни одбор донео је и ту похвалну одлуку, да нам позориште сваке године на једно шест недеља дође, и то једне године у јесен, а друге почетком фебруара, да би тако очували своје право, које нам по уговору припада у погледу бесплатног уживања варошког позоришта."

(Рачунски извештај месног одбора за „српско народно позориште“ о бављењу позоришне дружине у Старој Пазови од 11. августа до 9. септембра 1893.)

Примање:

Од предплате на 12 представа	805.—
„Вечни закон“, (1-ва представа у прет.)	28.—
„Брачна срећа“, (2 представа у прет.)	29-60
„Задужбина“, (3 представа, ван прет.)	182-30
„Жене у уставном животу“, (4 представа у претплати)	28-40
„Распикућа“, (5 представа у претплати)	48-10
„Риђокоса“, (6 представа у претплати)	46-80
„Немања“, (7 представа, ван претплате)	115-30
„Диран и Диран“, (8 представа у прет.)	29-80
„Отело“, (9 представа у претплати)	58-20
„Протекција“, (10 представа у прет.)	35-40
„Краљевић Марко“, (11 пред., ван прет.)	133-02
„Досадан свет“, (12 пред. у претплати)	40-40
„Краљ Лир“, (13 представа у претплати)	35-30
„Две сиротице“, (14 пред. у претплати)	27-50
„Милош Обилић“, (15 пред., ван прет.)	101-80
„Зец“, (16 представа у претплати)	37-60
„Христофор Колумб“, (17 пред., ван прет.)	90-40
Свега	1872-92

Издавање:

Плата дружине (31 дан)	1379-50
Дневнице и путни трошак	100-50
Штампарија	40-80
За подвоз ствари из Руме	57.—
Трошак око градње и рушења арене	26-80
Гардеробарки	17.—
Фризери	8-50
Музика	12.—
Рачун трговца Ивковића	58-44
„ Т. Стојковића	6.—
„ М. Станишића	7-90
Награда Зорки Теодосијевићки за го- стовање	60.—
Ситни трошкови	8-65
„ „ Степића	17-80
„ „ Франца	1-76
Рачун редитеља П. Добриновића	5-60
Свега	1808-25
Примање	1872-92
Издавање	1808-25
Чиста добит	64-67

У Ст. Пазови 9. септембра 1893.

Никола Петровић, с. р.

председник месног српског позоришног одбора.

Др. Сава Недељковић, с. р. Милош Пауновић, с. р.

Овај смо рачун прегледали и у реду нашли.

П. Јанковић, с. р. С. Јвковић, с. р.

Јован Љубиша, с. р. Стеван Шилић, с. р.
парох.

Одборници.

Издаје управа српског народног позоришта.